

Centrum Doskonałości Działu Badawczego Centrum Onkologii

Biuletyn Informacyjny

Nr 1; Luty 2005

Spis treści

- 1. Informacja o Centrum Doskonałości.**
- 2. Reorganizacja biblioteki**
- 3. Informacje o nagrodach i stypendiach.**
- 4. Informacje o konferencjach naukowych.**
- 5. Informacje o zebraniach naukowych.**
- 6. Propozycje współpracy w realizacji projektów klinicznych-badawczych.**
- 7. Inne informacje.**

Biuletyn redagowany przez zespół:

Prof. Zdzisław Krawczyk (krawczyk@io.gliwice.pl; 9757)

Doc. Piotr Widłak (widlak@io.gliwice.pl; 9672)

1. Informacje o Centrum Doskonałości.

A. Decyzją Komitetu Badań Naukowych MNIł z dnia 16 września 2004 ustanowione zostało w Centrum Onkologii – Instytucie im M. Skłodowskiej-Curie oddział w Gliwicach **Centrum Doskonałości Działu Badawczego COI**. Uzyskanie statusu CD pociąga za sobą, między innymi, przyznanie dotacji w wysokości 30.000 zł na dofinansowanie działań koordynacyjnych i organizacyjnych oraz uzyskanie możliwości aplikowania o specjalne granty inwestycyjne do Departamentu Badań na Rzecz Gospodarki MNIł.

B. Status CD uzyskało 80 grup/jednostek prowadzących badania naukowe w różnych dziedzinach, w tym 14 zespołów/jednostek prowadzących badania z zakresu medycyny, a wśród nich **jedynie dwa ośrodki zajmujące się badaniami z zakresu onkologii**: CD-COI w Gliwicach oraz Międzynarodowe Centrum Nowotworów Dziedzicznych, Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie.

C. W związku z powołaniem CD powstał **Komitet Sterujący** (KS), którego pierwszym przewodniczącym został prof. Krawczyk jako Dyrektor CD. Ustalono, że w skład KS wchodzi kierownicy sześciu zakładów oraz, z urzędu, z-ca dyrektora d/s. naukowych. Kierownik Zakładu może delegować do uczestnictwa w KS swojego pracownika, który staje się w ten sposób oficjalnym przedstawicielem tego Zakładu w KS. Aktualny skład osobowy KS-CD jest następujący:

prof. Zdzisław Krawczyk, prof. Barbara Jarzab, prof. Stanisław Szala, doc. Piotr Widlak, doc. Ewa Grzybowska, doc. Maria Sokół, doc. Grażyna Motykiewicz.

Spotkania KS odbywają się w poniedziałki o godz. 10.00. Pełnienie zadań sekretarki CD powierzono pani Beacie Bęben sekretarce Zakładu Biologii Nowotworów.

Do zadań Komitetu Sterującego należy:

- ustalanie priorytetów naukowych CD (współpraca z klinikami i badania translacyjne)
- ustalanie priorytetów inwestycyjnych CD oraz nawiązywanie współpracy naukowej z innymi CD
- koordynowanie współpracy naukowej wewnątrz CD
- koordynacja zadań dydaktycznych, prowadzonych przez CD
- dbałość o dostęp do informacji naukowej dla członków CD

Komitet Sterujący podejmuje decyzje w głosowaniu większością zwykłą lub kwalifikowaną, w zależności od wagi decyzji.

D. Spośród dotychczas diskutowanych problemów KS uznał następujące za najpilniejsze:

- konieczność dokonania zmian w prowadzeniu biblioteki IO i przekształcenie jej w centrum biblioteczno-informacyjne.
- ustalenie zasad konkursu na zamawiane projekty naukowo-kliniczne w CO-I finansowane w ramach tzw. grantów wewnętrznych.
- opracowanie i złożenie do Departamentu Badań na Rzecz Gospodarki MNIł wspólnego wniosku inwestycyjnego (aparaturowego) w ramach pierwszej rundy aplikacyjnej do działania 1.4.3. Wniosek na kwotę 5.890.000 zł, zatytułowany „**Utworzenie Centrum Badawczo-Diagnostycznego Onkologii Doświadczalnej**” został zarejestrowany w MNIł pod numerem WKP_1/1.4.3/1/2004/25/79.
- wprowadzenie zasady opiniowania przez KS propozycji statutowych zadań badawczych realizowanych w jednostkach wchodzących w skład Centrum Doskonałości.
- wydawanie periodycznego biuletynu informacyjnego CD-COI informującego o bieżącej działalności naukowej. Biuletyn będzie rozsyłany w formie elektronicznej.
- utworzenie strony internetowej CD-COI.

E. Struktura Centrum Doskonałości.

Centrum Doskonałości obejmuje grupę zakładów i pracowni badawczych, które stanowią nieformalną strukturę nazywaną Działem Badawczym. Jednostki tworzące Dział Badawczy skupiają interdyscyplinarne zespoły, które w swoich projektach obecnych i planowanych, szczególnie nacisk kładą na zadania mogące, oprócz wartości poznawczej, przynieść bezpośrednie zastosowanie praktyczne. Badania koncentrują się na wyjaśnieniu predyspozycji genetycznych do zachorowań na nowotwory, poznawaniu zespołów zaburzeń genetycznych, na których tle rozwijają się nowotwory, wyjaśnianiu mechanizmów nowotworzenia i przerzutowania na poziomie molekularnym, konstrukcji i badaniu nowych leków o potencjalnych właściwościach antyangiogennych i przeciwnaczyniowych, pogłębieniu wiedzy o mechanizmach cytoprotekcji, w szczególności roli białek stresu komórkowego i systemów naprawy uszkodzeń DNA.

Centrum Doskonałości obejmuje:

Zakład Biologii Nowotworów – kierownik prof. Zdzisław Krawczyk

Pracownia Molekularnych Mechanizmów Kancerogenezy

Pracownia Genetyki Nowotworów

Pracownia Genów Stresu Komórkowego

Pracownia Immunocytochemii

Zakład Biologii Molekularnej – Kierownik prof. Stanisław Szala

Pracownia Terapii Doświadczalnej

Pracownia Biologii Molekularnej

Zwierzętarnia Doświadczalna

Zakład Radiobiologii Doświadczalnej i Klinicznej – kierownik prof. Joanna Rzeszowska

Pracownia Radiobiologii Klinicznej

Pracownia Radiobiologii Komórki

Pracownia Topologii DNA

Pracownia Diagnostyki Molekularnej i Radioimmunologii ZMNiEO – kierownik prof.

Barbara Jarzab

Pracownia Biofizyki Zakładu Fizyki Medycznej – kierownik doc. Maria Sokół

W pracach CD bierze także udział doc. Grażyna Motykiewicz reprezentująca Biobank (w organizacji) i prof. dr hab. Brunon Zemła (Zakład Epidemiologii Nowotworów).

F. Uczestnictwo CD-COI w Sieci Centrów Doskonałości na Śląsku

Ze względu na to, iż na terenie województwa śląskiego status CD otrzymały cztery grupy, w których profilu badawczym znajdują się elementy biotechnologii medycznej, diagnostyki molekularnej, itp. podjęto decyzję o utworzeniu z dniem 21 października 2004 Sieci Centrów Doskonałości BioMedSilesia. Koordynatorem tworzenia sieci CD jest Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrze, który utworzy tymczasowy sekretariat Sieci. Porozumienie zawarły następujące ośrodki badawcze:

- Centrum Doskonałości POLIMERY 2000+, koordynowanym przez Centrum Chemii Polimerów Polskiej Akademii Nauk z siedzibą przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 34 w Zabrze, reprezentowanym przez dr hab. Marka Kowalczyka,
- Centrum Doskonałości Działu Badawczego COI, koordynowanym przez Centrum Onkologii - Instytutem im. Marii Skłodowskiej-Curie Oddział w Gliwicach z siedzibą przy ul. Nadbrzeża Armii Krajowej 15, reprezentowanym przez prof. dr Zdzisława Krawczyka,

- Centrum Doskonałości Nowych Technologii na Rzecz Leczenia Chorób Serca „ProCordis”, koordynowanym przez Fundację Rozwoju Kardiochirurgii z siedzibą przy ul. Wolności 345a w Zabrze, reprezentowanym przez: dyrektora generalnego FRK dr Jana Sarnę,
- Centrum Doskonałości Badań i Nauczania Biologii Molekularnej Macierzy i Nanotechnologii, koordynowanym przez Śląską Akademię Medyczną w Katowicach z siedzibą przy ul. Medyków, reprezentowanym przez dr. hab. Aleksandra Sieronia,

Jednym z pierwszych wspólnych działań sieci CD było zgłoszenie wniosku o utworzenie Regionalnego Funduszu Stypendiów Doktorskich w ramach Działania 2.6. Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (**projekt nr Z/2.24/II/2.6/17/04**). Decyzja Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego wniosek został skierowany do finansowania.

2. Reorganizacja biblioteki

Poniżej przedstawiamy propozycje zmian w organizacji i funkcjonowaniu Biblioteki Naukowej. Będziemy wdzięczni za przekazanie opinii o proponowanych zmianach.

Celem istnienia Biblioteki Naukowej jest ułatwienie dostępu do informacji naukowej dla pracowników Centrum Onkologii w Gliwicach. Wykorzystanie zbiorów, personelu i pomieszczeń Biblioteki musi być podporządkowane temu nadrzędnemu celowi.

1. Kierownikiem biblioteki naukowej powinna zostać osoba znająca biegle język angielski, o wysokich kwalifikacjach zawodowych umożliwiających przekształcenie obecnej jednostki w ośrodek biblioteczno-informacyjny przystosowany do gromadzenia i przetwarzania informacji naukowej w sposób odpowiadający obecnym standardom międzynarodowym. Ośrodek biblioteczno-informacyjny powinien być odpowiedzialny za szkolenie pracowników naszego Instytutu w zakresie posługiwania się współczesnymi metodami zdobywania i przetwarzania informacji bibliotecznej.
2. Kierownik biblioteki, w porozumieniu z pełnomocnikiem z ramienia dyrekcji, powinien ustalać zakres usług bibliotecznych wykonywanych w ramach budżetu biblioteki. Inne usługi powinny być płatne.
3. Priorytetowe jest pilne, profesjonalne skatalogowanie w wersji elektronicznej zbiorów bibliotecznych. Katalog powinien umożliwić szybkie odszukanie książki o żądanej tematyce.
4. Organizacja pracy biblioteki musi umożliwiać dostęp do całych posiadanych zbiorów bibliotecznych. Wszystkie czasopisma prenumerowane przez Centrum Onkologii (za wyjątkiem czasopism prenumerowanych przez osoby fizyczne (Kliniki/Zakłady)) muszą znajdować się w pomieszczeniach bibliotecznych. W bibliotece powinien być także wykaz (uzupełniany okresowo) czasopism naukowych prenumerowanych przez osoby fizyczne (Kliniki/Zakłady) z funduszy pozainsyтуowych.
5. Do podstawowych obowiązków Biblioteki należy rejestrowanie, magazynowanie i udostępnianie prac naukowych wykonywanych w oddziale gliwickim Instytutu: prac publikowanych w czasopismach naukowych i wydawnictwach książkowych, oraz prac doktorskich i habilitacyjnych, a także prac magisterskich i wewnętrznych opracowań naukowych wykonywanych w Centrum Onkologii. Obowiązek dostarczenia kopii pracy (w ustalonym terminie) powinien spoczywać na kierownikach jednostek.
6. W pomieszczeniu czytelnicy muszą znajdować się ostatnie 2-3 roczniki prenumerowanych czasopism oraz nowsze i częściej używane wydawnictwa książkowe. Inne książki oraz starsze roczniki czasopism powinny znajdować się w łatwo dostępnych pomieszczeniach magazynowych.
7. W związku z rozwijanymi w C.O.-I. MSC nowymi kierunkami badawczymi (np., genetyka nowotworów) oraz coraz powszechniej rozumiane znaczenie medycyny molekularnej istnieje pilna konieczność rozszerzenia listy prenumerowanych czasopism. Listę czasopism których prenumeratę należy bezwzględnie kontynuować, oraz listę czasopism których prenumeratę należy rozpocząć należy ustalić z kierownikami jednostek.

8. Konieczne jest umożliwienie pracownikom Instytutu dostępu do jak największej tytułów w wersji "on-line". Należy rozpocząć prenumerowanie obecnie zamawianych czasopism także w wersji „on-line” oraz wypracować zasady dostępu do czasopism prenumerowanych „on-line” przez inne biblioteki. Można to uczynić poprzez wynegocjowanie podłączenia do sieci np. bibliotecznej Śląskiej Akademii Medycznej i Politechniki Śląskiej. Część środków finansowych przeznaczonych na udostępnienia czasopism w wersji "on-line" można uzyskać rezygnując z niektórych prenumerowanych czasopism.

9. Korzystanie z czasopism w wersji "on-line" powinno być możliwe ze wszystkich komputerów podłączonych do serwera Instytutu. Dodatkowo, co najmniej 2 stanowiska pracy w czytelnicy powinny być wyposażone w komputery (i ew. drukarkę, wykorzystywaną na takich zasadach jak kserokopiarka).

10. Biblioteka powinna być wyposażona w kserokopiarki uruchamiane kluczem kodowanym. Każda jednostka powinna dysponować odrębnym kodem umożliwiającym identyfikację użytkownika i rozliczenie kosztów. Koszty materiałowe korzystania z koparki (papier, toner) powinny być potrącane ze środków jakimi dysponują jednostki.

11. Ośrodek biblioteczno-informacyjny powinien przygotowywać odpowiednie materiały służące do przygotowywania dokumentowania działalności naukowej Instytutu. Personel biblioteki powinien być odpowiedzialny za opracowanie graficzne, powielanie i dystrybucję periodycznego informacyjnego biuletynu naukowego Instytutu.

12. Biblioteka powinna mieć Opiekuna Naukowego. Istotą funkcji opiekuna naukowego Biblioteki powinien być nadzór i kontrolowanie prawidłowości działań etatowego personelu biblioteki w zakresie realizacji jej zadań merytorycznych.

W zakresie nadzoru i kontrolowania działań etatowego personelu biblioteki opiekun naukowy biblioteki powinien mieć prawo do:

- Kontrolowania zgodnego z ustalonymi wcześniej zasadami (patrz wcześniej) sposobu korzystania z zasobów biblioteki (dostępność książek i czasopism, miejsce ich lokalizacji, spis tytułów, aktualizacja katalogu, dostępność do czasopism w wersji "on-line", itp.).
- Kontrolowania prawidłowego wykorzystywania środków, którymi dysponuje biblioteka (komputery, kserokopiarki, pomieszczenia).
- Ustalania (z wyznaczonym przez dyrektora CO-I zespołem) listy tytułów czasopism i książek dostępnych w bibliotece, zarówno na miejscu jak i w wersji "on-line", oraz dokonywania okresowej oceny pracy etatowego personelu Biblioteki.

3. Informacje o nagrodach i stypendiach.

Prof. dr hab. Czesław Radzikowski (Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu)

uzyskał, na wniosek Centrum Onkologii w Gliwicach, **stypendium z programu NESTOR Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej** (na rok 2005)

Program **NESTORS** ma umożliwiać polskim placówkom naukowym kontakt i współpracę z wybitnymi naukowcami pracującymi w innych ośrodkach. **Profesor Radzikowski** w ramach wizyt w naszym Instytucie ma między innymi przedstawić cykl wykładów dotyczących:

- Zasada badań przesiewowych czynników o działaniu przeciwnowotworowym.
- Strategie w leczeniu przeciwnowotworowym w oparciu o poznane mechanizmy działania.
- Aspekty etyczne w programowaniu doświadczeń z wykorzystaniem zwierząt.
- Wybrane aspekty immunologii nowotworów.
- Możliwości i ograniczenia fotodynamicznej terapii przeciwnowotworowej.

Doc. dr hab. Piotr Widlak (Zakład Radiobiologii Doświadczalnej i Klinicznej)

otrzymał **Indywidualną Nagrodę Naukową Wydziału Nauk Medycznych Polskiej Akademii Nauk, za rok 2004**

za cykl prac dotyczących identyfikacji i zbadania właściwości nukleaz apoptotycznych.

Dr Katarzyna Lisowska (Zakład Biologii Nowotworów)

uzyskała **Stypendium habilitacyjne L'Oréal Polska przy wsparciu Polskiego Komitetu do Spraw UNESCO**

dziedzina: biologia molekularna

Temat pracy: zastosowanie mikromacierzy DNA w próbach molekularnej klasyfikacji przypadków raka piersi i raka jajnika pod względem rokowania i odpowiedzi na różne rodzaje terapii

Informacje o Stypendium

W 2001r. L'Oréal Polska oraz Polski Komitet do Spraw UNESCO zainaugurowali program stypendialny skierowany do młodych Polek - naukowców prowadzących badania w dziedzinach biologiczno-medycznych. Od tej chwili każdego roku, trzy doktorantki i dwie habilitantki otrzymują roczne stypendia finansowe. Celem tej inicjatywy była pomoc młodym kobietom w realizacji ich pracy badawczej.

O stypendia ubiegać się mogą kobiety zajmujące się badaniami naukowymi w dziedzinach biologiczno-medycznych, których prace mają charakter aplikacyjny: doktorantki, będące w ostatnim roku realizacji swej pracy, które nie ukończyły 35 lat oraz habilitantki, kończące pracę habilitacyjną, które nie przekroczyły 45 roku życia.

Prof. dr hab. Brunon Zemła (Zakład Epidemiologii Nowotworów)

od 1.02.2005 został członkiem **Rady Programowej Czasopisma „Medycyna Środowiskowa”**, organu Polskiego Towarzystwa Medycyny Środowiskowej.

4. Informacje o konferencjach naukowych.

W dniach 21-22 stycznia 2005 w naszym Instytucie zorganizowana została przez Panią Profesor dr hab. Barbarę Jarzab konferencja naukowa **Mikromacierze DNA w biologii i medycynie**. Częścią konferencji było otwarte posiedzenie **Komisji Patomorfologii Molekularnej Komitetu Genetyki Człowieka i Patologii Molekularnej PAN**, oraz sesja sprawozdawcza z realizacji grantu zamawianego PBZ-KBN-040/P04/2001 **Zastosowanie metod nowoczesnej genomiki funkcjonalnej do rozwiązywania istotnych problemów z zakresu biotechnologii i medycyny**.

Szanowni Państwo,
Zapraszamy na kolejne (dziewiąte już) Gliwickie Spotkania Naukowe.

18 listopada 2005 (piątek) planujemy cztery sesje:

- Mechanizmy odpowiedzi komórek na stres
- Zmiany genomu i transkryptomu w stanach patologicznych
- Miejsce proteomiki we współczesnej biologii i medycynie
- Epigenetyczne mechanizmy regulacji funkcji i struktury genów

19 listopada 2005 (sobota) planujemy warsztaty z **Bioinformatyki**.

(w związku z ograniczeniami technicznymi ilość uczestników tej części Spotkań będzie limitowana)

W trakcie sesji, poza 30. minutowymi wykładami zaproszonych gości, przewidujemy 3. minutowe prezentacje ustne dla wszystkich uczestników, którzy (w terminie) zgłoszą doniesienia plakatowe. Ponadto, spośród zgłoszonych doniesień Organizatorzy wybiorą najciekawsze prace, które ich autorzy będą mogli przedstawić w formie 10. minutowych komunikatów ustnych.

Jak co roku najlepsza prezentacja nagrodzona zostanie Nagrodą Stowarzyszenia na Rzecz Wspierania Badań nad Rakiem. Uzupełnienie prezentacji plakatowej o krótkie doniesienie ustne powinno ułatwić wybór najlepszej pracy.

W związku z planowanymi zmianami organizacyjnymi termin zgłaszania prac ustalamy na 30 września 2005.

Zapraszamy do odwiedzania naszej strony internetowej <<http://gsn.io.gliwice.pl>>, na której będziemy umieszczać kolejne informacje o konferencji.

5. Informacje o zebraniach naukowych.

Zgodnie z poleceniem Dyrektora Centrum Onkologii, począwszy od lutego 2005 rozpoczynają się ogólnoinstytutowe zebrania naukowe, których celem jest:

- Prezentacja osiągnięć własnych (doktoraty, habilitacje, własne prace badawcze),
- tematy w onkologii klinicznej i doświadczalnej,
- wykłady zaproszonych gości.

Wykłady będą odbywały się co dwa tygodnie, w **1 i 3 (jeśli to możliwe) poniedziałek każdego miesiąca w sali konsyliarnej przychodni o godzinie 13.30.**

Tematy najbliższych zebrań:

7 lutego 2005

Dr hab. . Grażyna Motykiewicz (Zakład Epidemiologii Nowotworów)
Temat „Bank biologiczny (Bio-bank) - zarys projektu.”

21 lutego 2005

Dr n. med. Wojciech Majewski (Zakład Radioterapii)
„Ocena znaczenia dawki całkowitej promieniowania i całkowitego czasu leczenia w relacji do skuteczności radioterapii u chorych na raka pęcherza moczowego w stopniu zaawansowania T2 i T3”

1 marca 2005

Dr hab. Maria Wideł (Zakład Radiobiologii Doświadczalnej i Klinicznej)
„Komórkowe i genetyczne markery indywidualnej wrażliwości na promieniowanie jonizujące”.

21 marca 2005

Dr Rogozińska-Szczepka” (I Klinika Radioterapii).
„Mutacje w genach BRCA1 i BRCA2 jako czynniki prognostyczne u chorych z obustronnym rakiem piersi”.

Zapraszamy do zgłaszania się kolejnych wykładowców

Ponadto, zapraszamy do zamieszczania w Biuletynie informacji o seminariach i zebraniach naukowych poszczególnych Zakładów i Klinik.

Zakład Radiobiologii Doświadczalnej i Klinicznej zaprasza na swoje seminaria w każdy czwartek o 9.15 (na razie do świetlicy na 8 piętrze – p. 8067).

6. Propozycje współpracy w realizacji projektów kliniczno-badawczych.

Ważnym zadaniem Centrum Doskonałości Działu Badawczego i jego Komitetu Sterującego powinno być stymulowanie i koordynowanie prac kliniczno-badawczych prowadzonych w naszym Instytucie. Takie projekty badawcze, prowadzone przez interdyscyplinarne zespoły składające się z klinicystów i biologów, mogłyby mieć formę zarówno wspólnych grantów badawczych, zadań statutowych jak i prac prowadzących do uzyskania doktoratów.

Oczywistym warunkiem realizacji takich wspólnych projektów jest wymiana informacji i nawiązanie współpracy między zespołami. Z tego powodu gorąco zachęcamy do organizowania i uczestniczenia w seminariach i zebraniach naukowych. W przyszłości planujemy uruchomienie elektronicznego forum dyskusyjnego, który ułatwiłby wymianę informacji i propozycji współpracy naukowej. Już teraz zachęcamy do zgłaszania propozycji projektów, które uważają Państwo za ciekawe i warte realizacji. Mamy nadzieję, że nadesłane przez Państwa propozycje ułatwią sformułowanie priorytetowych tematów zadań kliniczno-badawczych, które powinny być realizowane w naszym Instytucie.

7. Inne informacje.

3 lutego 2005 swoją działalność zakończył **Komitet Badań Naukowych**. W jego miejsce powstała **Rada Nauki**. Zmianie uległy również zasady oceny projektów grantowych. Będzie inaczej. Czas pokaże czy lepiej...

Polecamy (dociekliwym i cierpliwym) stronę Ministerstwa Nauki i Informatyzacji:
<www.mnii.gov.pl>